

Nr 320.

Av herr **Petersson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om folkpensionering, m. m.

I proposition nr 220 med förslag till lag om folkpensionering ingå bestämmelser om individuella folkpensionsavgifter i §§ 19—22. Dessa avgifter skilja sig från sin nuvarande motsvarighet genom en justerad skala men framförallt däri, att varken beloppen eller den grad av ordentlighet, varmed de komma att inbetalas, längre tillmätas någon betydelse för pensionsförmånnernas storlek. Denna avklippning av det hittillsvarande sambandet mellan avgift och pension tillåter en betydande och erkännansvärd förenkling av pensionsväsendets organisation. Samtidigt ha emellertid frågorna uppkommit, dels huruvida det efter förenklingen överhuvud taget kvarstår skäl att skilja pensionsavgiften från övrig inkomstbeskattning, dels — om denna skillnad fortfarande befinnes motiverad — huruvida avgiften bör beräknas och uppbäras helt fristående eller som ett led i en allmän »socialförsäkringsavgift».

Beträffande den förra frågan dela vi, liksom föredragande departementschefen och flertalet hörda instanser, socialvårdskommitténs åsikt om det psykologiska värdet i att medborgarna under sin arbetsföra ålder ha ett synligt uttryck framför sig för sina insatser i syfte att trygga sin försörjning när arbetsförmågan en dag svikit. Detta uttryck bör emellertid vara lika tydligt om folkpensioneringen på debetsedeln upptages som ett avgiftsändamål vid sidan av andra jämförliga ändamål som om varje sådant ändamål upptages på en särskild rad med ett särskilt belopp. Följaktligen skulle, enligt vår mening, det psykologiska värdet av pensionsavgiften icke minskas genom att den senare av de två ovannämnda frågorna besvaras till förmån för en »socialförsäkringsavgift».

I den mån det obligatoriska skyddet mot inkomstbortfall utbygges skulle tvärtom vissa psykologiska vinster stå att hämta ur en sådan konstruktion. I den socialpolitiska diskussionen har det redan visat sig att det finns önskvärda åtgärder av försäkringsliknande karaktär som inte lämpligen kunna förbindas med särskild avgift. En sammanslagen »socialförsäkringsavgift» torde vara den enda vägen att för medborgarna i gemen sätta också dylika sociala åtgärder i samma psykologiska relation till den egna insatsen som avses beträffande folkpensioneringen och den bebådade allmänna sjukförsäkringen.

Ett tungt vägande argument för en sammanslagen »socialförsäkringsavgift» ligger vidare i den uppördstekniska förenkling som därigenom erbjuder sig. Som riksräkenskapsverket framhållit i sitt yttrande över folkpensioneringsförslaget, är det av stor vikt för uppördssystemets funktion att antalet beräkningar och debiteringar nedbringas så långt som möjligt. Den lösning som verket och även statskontoret i första hand förordar — att de belopp som anses böra tillföras statskassan genom avgifter för sociala ändamål skulle inarbetas i tabellerna för den allmänna inkomst- och förmögenhetsskatten — torde åtminstone för närvarande te sig alltför abstrakt. Men vad verket yttrar om betydelsen av enhetlig grund och enhetlig beräkningstabell för olika sociala avgifter förefaller oss likväl synnerligen beaktansvärt.

Föredragande departementschefen har på s. 120 i propositionen framfört den meningen, att anledning till slutligt ståndpunktstagande i frågan om enhetlig socialförsäkringsavgift eller fristående avgifter för olika sociala ändamål ännu icke skulle föreligga. Med tanke på de psykologiska och tekniska fördelar, som en enhetlig avgift bör medföra, synes det emellertid vara angeläget att ett beslut i denna riktning redan nu blir fattat i syfte att verka vägledande för arbetet på socialpolitikens utbyggande och att skapa klara linjer för uppördssystemet — det senare icke minst angeläget med hänsyn till den mödosamma omlägningsperiod som där förestår.

Med hänvisning till det anförda få vi härmed föreslå,

att riksdagen ville

dels besluta, att bestämmelserna om individuella pensionsavgifter skola utgå ur förslaget till lag om folkpensionering och där ersättas av hänvisning till särskild lag,

dels i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt förslag till denna särskilda lag, så utformat att avgifter för olika sociala ändamål kunna inrymmas däri under enhetlig beräkning och debitering av det totala avgiftsbeloppet.

Stockholm den 29 april 1946.

Emil Petersson.

Thorwald Bergquist.

Wilh. Annér.